

AGROERDÉSZETI RENDSZER: MAGAS TERMÉSZETI ÉS KULTURÁLIS ÉRTÉKŰ LEGELTETETT FÁS RENDSZER

Alapítás éve	2007
Specializáció	Tenyészállat-tenyésztés, állati eredetű termékek
Gazdaság területe	200 ha
Foglalkoztatottak száma	3
Agroerdészeti módszerek bevezetése	2009
Helyszín	Veszprém-megye/ Hárskút, Szentgál és Pénzesgyőr külterület
Weboldal	https://www.facebook.com/pages/category/Sports---Recreation/Bakonyi-T%C5%B1zk%C3%B6ves-Hucul-M%C3%A9nes-300492510566653/ https://www.facebook.com/Cikta-Egyes%C3%BClet-1502030660094237/ www.nagybirtok.hu https://www.facebook.com/tuzkovesborc.tanya https://www.facebook.com/groups/755851917905449/

1. Bevezetés

Fás legelő rendszer jövedelmező módon végzett génmegőrzési tevékenységgel. A génmegőrzési tevékenység több állatfajra kiterjed: hucul lovak, magyar háziböleány, szürkemarha, cikta és cigája juh, fekete hortobágyi rackajuh és fogolyszínű magyar tyúk tenyésztése folyik. A fás legelő a Bakony szívében található, kiterjedése 200 hektár. Nemcsak szakaszos legeltetést folytatnak, de az egyes legelőrészekben a legelő állatfajokat is cserélik.

4 a. A gazdaság jellemzése az agroerdészeti módszerek bevezetése előtt :

A területen 1995 óta nem folyt gazdálkodás. A gazdálkodó rendbe hozta a területet, és fás legelőt alakított ki rajta.

4 b. A gazdaság jellemzése az agroerdészeti módszerek bevezetése után:

Az első három év során nem volt számottevő legelő állatállomány a területen. Az állatállomány 2011-ben érte el mai állapotát. A területen kézi és gépi tisztítás történt. Az éghajlathoz legjobban adaptálódott ősi magyar állatfajtákat tartanak. Szakaszos legeltetést folytatnak.

➤ 4 c. A módszer(ek) bevezetése után várt vagy tapasztalt eredmény:

A legeltetési időszak kitolható legyen mind szezonálisan, mind napszakban. Ezen felül a legelő állatok táplálék-összetételének javítása és a biodiverzitás megőrzéséhez való hozzájárulás.

Erősebb, boldogabb és egészségesebb állatállomány.

5 b. Az agroerdészeti módszer bevezetéséről általában:

Már a kezdetektől fás legelő létrehozását tervezték, melynek kialakításáról különféle cikkekből és tanulmányokból tájékozódtak. Az előző KAP támogatási időszakban támogatást kaptak az agroerdészeti rendszerük kialakítására, ez sok bürokráciával járt. A második KAP-időszakban a pályázati rendszer még kevésbé volt kedvező, pl. a bürokrácia és az ellenőrzés módja nem tette kedvezővé az agroerdészeti rendszereket a mezőgazdasági termelők számára, így végül nem alkalmazták őket.

AZ AGROERDÉSZETI RENDSZER KIALAKÍTÁSÁRA ALKALMAZOTT MÓDSZEREK

5a. Az agroerdészeti rendszer létesítése során alkalmazott technikák:

A terület egyes részeinek megtisztítása különböző mértékben történt az egyes állatfajok/fajták igényeihez igazodóan. A terület megtisztítása a vadgyümölcsök kímélésével történt. A felújítások helyén „védőnövényzetet” hagytak a csemeték megerősödéséig. Ahol új fák ültetésére került sor, a fákat egyedi védelemben (műanyag védőháló) részesítették. A gyérítés során a biodiverzitás megőrzésére helyezték a hangsúlyt. A tisztítás kézi és gépi erővel történt.

Egy ilyen rendszer megfelelő kialakításához az alábbiak szükségesek:

- a tervezett állatállomány számára elegendő földterület;
- az állatok szálláshelyének kialakítása megfelelő állattartó épületekben;
- víz és elektromos áram rendelkezésre állása a területen (ha ez nem biztosított, ne kezdjünk állattartásba);
- megfelelő táplálék biztosítása.

VESZÉLYEK/PROBLÉMÁK

➤ 5 c. Veszélyek/problémák :

A pályázatok átláthatóságának hiánya, a végrehajtás nehézségei, rugalmatlanság.

Az állatállomány a sűrű vegetáció miatt kevésbé áttekinthető. A juhek fel-felakadnak a növényzetben, és ha a gazda nem veszi időben észre, elpusztulhatnak.

A terület megtisztítására az optimális időszak a nyár vége vagy ősz eleje, mely azonban még a legelő növényzetének vegetációs időszakába esik, így különösen nehéz megtalálni a megfelelő időpontot, amikor a tisztítás a takarmányvesztés minimalizálása mellett hatékonyan elvégezhető. Erre nincs jól bevált módszer, így ezzel minden évben kísérletezni kell, hogyan érdemes ezt végezni.

6 a. Következtetések:

E földhasználati gyakorlat alkalmazásával a gazdálkodó több és jobb minőségű tenyészállatot tud biztosítani, ideértve a vágóállatok minőségi és mennyiségi növekedését is. A fák és cserjék szélvédelmet, menedéket és jobb mikroklímát biztosítanak, ami javítja az állatok jólétét. Az össz-biomassza és takarmány-hozamok magasabbak, az állatok pedig a frissen hullott lombot és gyümölcsöket is hasznosítják. A vadon termő gyümölcsök a fátlan legelőkhez képest további előnyt jelentenek az állatok számára, és mellékhaszonvétele kínálnak a gazdálkodó családjának. Ezen felül a biodiverzitás is a várakozásnak megfelelően növekedett vagy a várt szinten maradt.

b. Az esettanulmány fő tanulságai (tetszőleges szószám):

- Fontos a jól átgondolt és megtervezett faültetés és kitermelés.
- A gyepek kezelését az időjáráshoz kell igazítani (tisztító kaszálás, rotáció). Például tanácsos még az optimális fűhozam elérése előtt elvégezni a kaszálást, hogy a későbbi esőzések lehetővé tegyék a fűtakaró jobb záródását. Gondot jelent az is, ha közvetlenül a kaszálás után esik az eső, mivel a levágott nedves anyag rothadásnak indul, és megváltoztatja az esővíz beszivárgási körülményeit, rontva a vízfelhasználást, ami különösen fontos a száraz területeken.
- Fontos a rét biomassza-hozamának és minőségének maximalizálása a megfelelő időben történő kaszálással, hogy megakadályozzuk a gyomnövényzet megerősödését, és biztosítsuk a fű megfelelő növekedését és takarmányként történő hasznosítását.
- Célszerű megosztani a tervezési és irányítási műveleteket egy területen belül (ne akarjunk mindent egyszerre megtenni).

Ezért a gazdálkodás megkezdése előtt ajánlott megtenni az alábbiakat:

- Megtervezni, milyen fajú/fajtájú és mennyi állatot szeretnénk tartani, és megbecsülni az ehhez szükséges legelőterület nagyságát. Az állatállomány nagysága legyen inkább alultervezett, mint túltervezett.
- Megtervezni a beavatkozások (bozótirtás, fakitermelés) helyét és erélyét, és átgondolni, hol érdemes meghagyni az eredeti vegetációt.
- Megtervezni a csemeték védelmét.
- Megtervezni a legeltetési periódusokat.
- Delelőhelyeket kialakítani az állatok által kevésbé kedvelt növényfajokkal.

Az agroerdészet előnyeire figyelembe véve érdemes lenne ezeket a földhasználati módokat anyagi támogatással és nemzeti program indításával elősegíteni. Hiszen Magyarország területének túlnyomó része alkalmas agroerdészeti művelésre, így a módszerben hatalmas lehetőségek rejlenek. Épp ezért rendkívül sürgős lenne nagyobb léptékű fejlesztés ezen a téren, amíg még van rá lehetőség! A földi élet fenntarthatóságáért felelősséget érző gazdálkodók számára az agroerdészet egy jól megvalósítható gazdálkodási opciót kínál.

JÖVŐBENI TERVEK

6 a. Jövőbeni tervek:

Egy 16 hektáros szarvasgomba-termesztő tölgyes ültetvény létrehozása, mivel ennek a területnek a fűvét a legelő állatok nem hasznosítják megfelelően.

ZÁRÓ AJÁNLÁS

5 e. Ajánlott tudás / készségek / képzés / tanfolyamok / oktatás, melyek kívánatosak az agrárerdészeti gazdálkodás megkezdése előtt:

Mezőgazdasági és természetvédelmi ismeretek szükségesek, valamint előnyt jelent az erdőgazdálkodás terén szerzett tapasztalat.

KULCSSZAVAK

génmegőrzés,
fás legelő,
jövedelmezőség,
legelő gazdálkodás,
állati termékek,
szakaszos legeltetés

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

